



LAUTTASAAREN KIERROS



Pysyvää asutusta Lauttasaareessa on ollut jo 1000 vuotta. Ennen Suomen itsenäisyyttä siellä asui kartanonväen ja muutaman kalastajan lisäksi lähinnä helsinkiläisiä kesäasukkaita. Lauttasaari tunnettiin myös Merikylpylästään. Saaren vanhempi ruotsalainen nimi on *Drumsö*. Sen varhaisempi muoto on tarkoittanut Harjusaarta. Nimi Lauttasaari tuli käyttöön 1919. Vielä 1930-luvulla sen rinnalla käytettiin usein nimeä Unisaari. Saaresta tuli 1920 osa vastaperustettua Huopalahden kuntaa. Lauttasaari liitettiin Helsinkiin 1946.

- 1 Ensimmäinen silta Lauttasaaresta Helsinkiin valmistui 1935. Bussiliikenne alkoi vuotta myöhemmin. Sitä ennen vuodesta 1914 liikenne hoitui lautalla, jonka matkustajia palvelemaan pystytettiin 1927 kahdeksankulmainen "**Mutteri**"-kioski, nykyisin kahvila. Sen taakse valmistui 1998 K. Järvisen suunnittelema seniorien asuin- ja palvelutalo Merikaari. Nykyinen silta on vuodelta 1969. Vastarannalla Ruoholahdessa näkyy nykyisin kulttuurikäytössä oleva Kaapelitehdas.
- 2 **Kotkavuoren päällä** on vesitorin lisäksi vielä pari 1910-luvun huvilarakennusta.
- 3 Rinteessä pohjoispuolella Lauttasaarentie 9:ssä kohoaa arkkitehti Aarne Ervin piirtämä kellertävä **asuin- ja liikerakennus**. Valmistuessaan 1939 se oli Lauttasaaren ensimmäisiä kerrostaloja.
- 4 **Haitaritalo** Pajalahdentien ja Meripuistotien kulmassa on myös saaren ensimmäisiä kerrostaloja 1930-luvun lopulta.
- 5 **Pajalahden puiston Toteemi** on tehty kaupungin rakennusviraston pajassa 1996.
- 6 Kauppaneuvoksentie 8 on **entinen puhelinkeskus**. Rakennus valmistui 1938 arkkitehtinään Lars Sonck.
- 7 **Tallbergin puistotie** on saanut nimensä kauppaneuvos Julius Tallbergin mukaan. Hän omisti mm. Lauttasaaren kartanon. Sama suku omisti aikoinaan suurimman osan Lauttasaarta. Puistotien ja **Otavantien** risteyksessä olevat korkeat kerrostalot (1930-luvun lopulta) on suunnitellut arkkitehti Else Aropaltio.
- 8 **Lauttasaaren kartanon** piha. Vuonna 1793 valmistunut **Punainen huvila** toimi ennen päärakennuksena. Taloa on myöhemmin laajennettu. Nykyään siinä on mm. Lauttasaari-Seuran toimisto. Uuden kivisen päärakennuksen rakennutti 1836-39 kartanon silloinen omistaja Claes Wilhelm Gylén. Rakennuksen uusimisen yhteydessä 1920-luvulla sen ympärille suunniteltiin muutopuutarha.
- 9 **Ekonomitalot** Gylénin- ja Taivaanvuohenteiden pohjukassa ovat Ahti ja Esko Korhosen suunnittelema. Rivitalot valmistuivat 1950-luvun alussa.
- 10 **Tuntemattoman sotilaan muistokuula** on Länsiväylän reunassa. Viaporin pommitusten 1855 yhteydessä kaatunut Lauttasaaren puolustaja oli nimeltään Back.
- 11 Maamonlahdentien risteuksen lähellä (Pohjoiskaari 39) on huvila-ajoilta peräisin oleva **kaivo**. Viereinen **Länsiväylä siltoineen** on valmistunut 1965.
- 12 **Lemissaari** on nykyään niemi, jonka "tyyppikasvi" on vesirajan tienoon särmäputki. Keväällä siellä kukkii myös kiurunkannusia. Merellä runsaan kilometrin päässä koillisessa näkyy **Seurasaari**.
- 13 **Nackapuisto** on rehevää rantalehtoa, johon rajautuvalla **Lemislahdella** vesilinnut viihtyvät.
- 14 **Kaskisaaren** sillalta voi ihailla sisälahtimaisemaa sekä Helsingin että Espoon suuntaan.
- 15 Helsingin puolella aivan lähellä näkyy **Mustasaari**. Saari toimii Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien toimintakeskuksena. Saarelle on vesibussiyhteys Taivallahdesta.
- 16 Espoon puolella **Hanasaaressa** on ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus ravintoloiineen.
- 17 Lauttasaareen alettiin rakentaa linnoituslaitteita jo Krimin sodan aikoihin vuosina 1854-56. Valleihin liittyy venäläistä tulokaskasvilajeja, kuten ukonpalkoa. **Vaskiniemen** uusin patteri on vuodelta 1915. Linnoituksista on maastossa opastauluja. Niemen päässä kylpee Suomen Saunaseura ry.
- 18 **Mylykalliolla** oli 1800-luvulla mylly. Linnoitusjärjestelmän tulenjohtopaikkaan asennettiin toisessa maailmansodassa Helsingin puolustuksen kannalta tärkeä ilmatorjuntatykki. Kallio on Lauttasaaren paras näköalapaikka: 30 metrin korkeudessa merenpinnasta on lintutorni, joka valmistui 1998.
- 19 Puistotien päässä kohoaa **Lauttasaaren kirkko**, jonka edessä on pieni sankarihautausmaa. Kirkon, joka valmistui 1958, pääsuunnittelijat ovat arkkitehdit Marja ja Keijo Petäjä.
- 20 **Isokaaren** itäpään rakennukset ja yhtenäiset korttelit ovat näyte funktionalistisesta kaupunkirakentamisesta 1930-luvun lopulta 50-luvun alkuun. Useimpien talojen arkkitehti on Else Aropaltio.
- 21 **Länsiulapanniemen** ensimmäiset kesämajat rakennettiin 1930-luvulla. Valtaosin alue on rakentunut 1940-50-luvuilla. Osa majoista kuuluu Helsingin liikennelaitoksen henkilökunnalle, osa sotaveteraaneille. **Pyörällä ei pääse kulkemaan rantaa pitkin**. "Käkkärämännyt" ovat osa ulkosaariston karua kasvustotyyppiä, joka on erittäin kulutusherkkää.
- 22 Myös **Takanien** perällä on Krimin sodan aikaista linnoitusvallia. Rannan kasvisto on monipuolisen merellinen.
- 23 **Villa Salin** on yksi harvoista säilyneistä Lauttasaaren huviloista. Nimi tulee entisestä omistajasta Ida Salinista (1865-1952), joka testamenttasi huvilan Naisasialiitto Unionille. Huvilan perusosa on 1900-luvun alkuvuosilta.
- 24 **Merikylpylän puisto** on Hevosenkälahden rannassa. Paikalliset tuntevat sen **Kasinonrantana**. Paikalla toimi kahvila Drumsö Casino, joka paloi 1947.
- 25 Matkan varrelta löytyy **tervaleppäluhta** kurjenmiekkoiineen. Rantapuolella kasvaa rikaskasvistoinen niitty. *Niitty ei kestä ajamista*.
- 26 Merellä **Nahkahousujen** takana näkyy **Tiiraluoto**. Siitä tuli Helsingin ensimmäinen luonnonsuojelualue 1948. Maihinnousu on kielletty koko vuoden. Nykyään lokit ovat suurelta osin syrjäyttäneet tiirat. Saarten tuntumassa uiskentelee ja pesii myös useita muita vesilintulajeja.
- 27 **Särkiniemen puistossa** on runsaasti linnoitusrakennelmia. Kallioon on louhittu ampumatarvikevarasto. Hirsinen venäläisen vartiokomennuskunnan rakennus 1800-luvulta on nykyään kaupungin hallussa. **Pyöräily on kielletty rantaa kiertävällä polulla**. Länsikallion uimarannalta avautuu upea merimaisema. Eteläpuolen kallioniemi on suosittu lintumuuton tarkkailupaikka. Pääosin 1940- ja -50-luvuilla rakennetut kesämajat ovat yksityisiä. Lauttasaaren etelärannalla on runsas valikoima merenrantakasveja, mm. ruskokaislaa ja rantanätkelmää.
- 28 **Veijarivuoren puistossa** on toinen viime sodan aikainen ilmatorjuntatykki. Vieressä on ensimmäisen maailmansodan puolustusjärjestelyjen yhteydessä rakennettu mökki, jossa toimii nykyään talviuintiseura Humaus.
- 29 **Vattuniemi** on muuttumassa yhä enemmän asuntoalueeksi. Tässäkin oli vielä vähän aikaa sitten iso tupakkatehdas.